

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 268/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen humanitaarisesta avusta Palestiinan siviiliväestölle

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 268/2023 vp:

Mitä konkreettisia toimia Suomen hallitus tekee palestiinalaisten siviilien auttamiseksi ja avun perille saamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Epäilykset koskien YK:n Palestiinalaispakolaisjärjestö UNRWA:n (The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees) työntekijöiden yhteyksiä Hamasiin ja osallisuutta terroristi-iskuun Israelia vastaan 7.10.2023 ovat vakavia.

Ulkoministeriö edellyttää UNRWA:lta perusteellista selvitystä ja ministeriö pitää tarpeellisena UNRWA:n päätöstä irtisanoa terrori-iskuun liittyvän epäilyn alaiset työntekijät ja aloittaa riippumaton ulkopuolinen tutkinta. Tutkinnasta vastaa YK:n sisäisen tarkastuksen toimisto OIOS (UN Office of Internal Oversight Services), joka on YK:n pääsihteerin alla toimiva sisäinen ja itsenäinen tarkastuselin. Selvityksen väliraportin on määrä valmistua neljän viikon kuluessa. Lisäksi UNRWA on tilannut erillisen riippumattoman tahon suorittaman tutkimuksen järjestön toiminnasta mahdollisine riskienhallintatoimintasuosituksineen.

Syytösten johdosta Suomi keskeytti maksatukset UNRWA:lle tilapäisesti. Vuoden 2024 avustusta ei ollut vielä maksettu, kun epäilyt tulivat ilmi. Suomella on UNRWA:n kanssa nelivuotinen humanitaarisen avun sopimus vuosille 2023–2026, suuruudeltaan viisi miljoonaa euroa vuodessa.

Suomen kannalta keskeistä on varmistaa, että veronmaksajien rahaa ei päädy hyödyttämään terroristeja. On erittäin tärkeää, että UNRWA:lla on riittävän hyvät riskienhallintamekanismit.

Ulkoministeriöllä on UNRWA:n osalta tieto, että yli 15 valtiota on keskeyttänyt rahoituksensa järjestölle. Tässä joukossa on Pohjoismaiden enemmistö. Tuen keskeyttäneet maat keskustelevat parhaillaan siitä, millä edellytyksillä rahoitusta olisi mahdollista jatkaa.

Ulkoministeriössä selvitetään vaihtoehtoisia kanavia humanitaarisen avun perille toimittamiseksi Gazaan. UNRWA:n osalta odotetaan OIOS-selvityksen edistymistä.

Vuonna 2023 Suomi rahoitti humanitaarisen avun sektorilla UNRWA:a viidellä miljoonalla eurolla ja lisäksi ICRC:n (International Committee of the Red Cross) Israel, Gaza ja Länsiranta -vetoomusta neljällä miljoonalla eurolla. Suomi tukee lisäksi useita globaalisti toimivia humanitaarisen avun järjestöjä. Pääkumppaneitamme ovat UNHCR, WFP, ICRC ja OCHA, joista useat toimivat myös Gazassa ja Länsirannalla. Suomi on myös tukenut katastrofivalmiusyksikköä, joka lähetettiin Egyptiin koordinoimaan hätäavun perillemenoa Gazan alueelle, sekä Gazaan avattavaa kenttäsairaalaa, jossa ICRC tekee yhteistyötä Suomen Punaisen Ristin kanssa.

Suomen Palestiinan kehitysyhteistyön maaohjelma on tasoltaan noin seitsemän miljoonaa euroa vuodessa.

Seuraavat hankkeet ovat nyt käynnissä osana Suomen Palestiinan-maaohjelmaa:

- Palestiinan opetussektorin tuki yhdessä Norjan, Irlannin ja Saksan kanssa (3 MEUR 2021, 3 MEUR 2022, 1,7 MEUR v. 2023, 3 MEUR v. 2024). Suomi tukee opetussektorin kokonaisvaltaista kehitystä Palestiinan opetusministeriön kautta.

- Tuki palestiinalaishallinnolle EU:n Pegase-mekanismin kautta (2 MEUR v. 2023, 1,7 MEUR v. 2024). Pegase on mekanismi palestiinalaisen valtionrakentamisen ja kansallisen kehityssuunnitelman toimeenpanon tukemiseksi. Suomi on viime vuosina tukenut Itä-Jerusalemien sairaaloita sen kautta.

- Palestiinan ihmisoikeuskomission ICHR:n tuki (yht. 1,2 MEUR 2023–2025).

- EU:n humanitaarisen toimiston ECHO:n kautta Länsirannan suojelukonsortion tuki (yht. 1,5 MEUR 2022–2024). Konsortiota tukee kymmenen EU-maata sekä Iso-Britannia. Ohjelma vastaa humanitaarisen suojelun tarpeisiin.

- YK:n kehitysohjelma UNDP: Transformatiivisen resilienssin ohjelma C-alueella, Itä-Jerusalemisä ja Gazassa (yht. 3 MEUR 2021–2024). Hanke edistää heikoimmassa asemassa olevien palestiinalaisten kriisinsietokykyä.

Helsingissä 20.2.2024

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio